

Αρχιεπίσκοπος Κύπρου: Μέγιστη προσοχή στις τυχόν παρενέργειες ή εκτροπές της νέας καλπάζουσας Τεχνολογίας

/ Γενικά Θέματα

Ο Μακαριώτατος [Αρχιεπίσκοπος Κύπρου](#) κ.κ. Γεώργιος στην χθεσινή ομιλία του κατά την τελετή αποφοίτησης της Θεολογικής Σχολής της Εκκλησίας Κύπρου αναφέρθηκε μεταξύ άλλων στην εννιάχρονη προσφορά της Θεολογικής Σχολής, στην τεχνητή νοημοσύνη, στην επιφανειακή θρησκευτικότητα που εκδηλώνεται από μερικούς στη σύγχρονη εποχή.

“Κάτω από αυτό το πρίσμα αξιολογούμε και την εννιάχρονη προσφορά της Θεολογικής μας Σχολής, που ήλθε να καλύψει ένα πραγματικό κενό στη ζωή της Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Κύπρου. Ένα κενό που επέτεινε το αναίτιο και αδικαιολόγητο κλείσιμο της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης από τους Τούρκους, το κλείσιμο της Θεολογικής Σχολής του Σταυρού στα Ιεροσόλυμα και η εκκοσμίκευση των Θεολογικών Σχολών των Πανεπιστημίων της Ελλάδος. Η προσφορά αυτή είναι ήδη αισθητή στην κοινωνία μας με τους αποφοίτους της Σχολής, κληρικούς και λαϊκούς, που προσφέρουν τις

ομιλίες των καθηγητών και συνέδρια τα οποία διοργανώνει η Σχολή. Αξιόλογη ήταν φέτος και η προσφορά της Σχολής στη διοργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων για τους ιερείς μας, κάτι το οποίο θα συνεχιστεί και στην επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά”, υπογράμμισε.

Αναφερόμενος στην **τεχνητή νοημοσύνη** επεσήμανε: “Τα μέγιστα για τον άνθρωπο, η λύτρωση, η σωτηρία, εκτείνονται πέρα από τεχνητές νοημοσύνες και ευφυΐες. Χρησιμοποιώντας ως εξωτερικό περίβλημα ό,τι προσφέρει η πρόοδος, η Επιστήμη και η Τεχνολογία, θα πρέπει να δώσουμε, όπως και ο Παύλος και οι Απόστολοι στην εποχή τους, το καθαρό μήνυμα του Χριστιανισμού και της Θεολογίας στον σύγχρονο κόσμο. Ταυτόχρονα σε δύο σημεία πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να εστιάσουμε ως Θεολόγοι και ως άνθρωποι της Εκκλησίας. Να δοθεί **μέγιστη προσοχή στις τυχόν παρενέργειες ή εκτροπές της νέας καλπάζουσας Τεχνολογίας** από τη μια, και από την άλλη να δώσουμε στον κόσμο όλο να καταλάβει ότι τα προσωπικά προβλήματα και η λύτρωση του ανθρώπου, δεν μπορούν να επηρεασθούν ούτε και να εκφραστούν με οποιαδήποτε μορφή τεχνολογίας, ούτε και να κατανοηθούν έξω από τον εκκλησιαστικό περίβολο, μακριά από τη λειτουργική και μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας. Ακόμα και στην προνεωτερική και τη νεωτερική εποχή και όχι στη σημερινή μετανεωτερική, «ο λόγος ο του Σταυρού» έξω από την Εκκλησία γίνεται απλώς λογοτεχνία, ποίηση, θέατρο. Μέσα στην Εκκλησία παίρνει το πνευματικό του περιεχόμενο και γίνεται αποκάλυψη, αλήθεια, βίωμα, λύτρωση, η όντως Ζωή”.

Στη συνέχεια ο Μακαριώτατος μίλησε για την ανάγκη θεραπείας της επιφανειακής θρησκευτικότητας: “Θα πρέπει να αντιταχούμε και να προσπαθήσουμε να θεραπεύσουμε μια επιφανειακή θρησκευτικότητα που εκδηλώνεται από μερικούς, ακόμα και κληρικούς και μοναχούς και που καταργεί την πνευματική διάσταση της πίστης μας, την «εν πνεύματι και αληθεία» λατρεία μας και οδηγεί σε νεκρούς τύπους και εκζήτηση καθημερινών «θαυμάτων» στη ζωή μας. Είναι αυτή που εξέθρεψε και τα πρόσφατα σκάνδαλα που ταλανίζουν τους πιστούς και την Εκκλησία”.

Ολόκληρη η ομιλία του Αρχιεπισκόπου Κύπρου

Ευλογημένη συγκυρία η εφετινή, κατά την οποία λόγω της οψιμότητας του Πάσχα, η εορτή της αποφοίτησης της Σχολής μας γίνεται κατά την εβδομάδα της Πεντηκοστής. Το όλο εκκλησιαστικό περιβάλλον της εβδομάδας αλλά και οι ύμνοι, που πριν λίγο ακούσαμε, μας οδηγούν στο να συνειδητοποιήσουμε το έργο του Αγίου Πνεύματος στη ζωή μας. Ακούοντας ότι το άγιον Πνεύμα «αλιείς Θεολόγους ανέδειξε» καταλαβαίνουμε ότι «ουχ ικανοί εσμέν αφ’ εαυτών, αλλ’ η ικανότης

ημών εκ του Θεού» και πως ό,τι προσφέρει ο προσερχόμενος σε εκκλησιαστική υπηρεσία είναι το «ράκος» της ύπαρξής του, μian ευτελή, αδρανή, πρώτη ύλη. Αυτήν την ευτέλειά μας έρχεται να συναντήσει η Θεία Χάρις, η πάντοτε τα ασθενή θεραπεύουσα και τα ελλείποντα αναπληρούσα» και να μας αναδείξει εργάτες του Ευαγγελίου.

Ανασκοπώντας, λοιπόν, το επιτελεσθέν υπό της Θεολογικής Σχολής έργον κατά το παρελθόν έτος, κατανοούμε ότι αναφερόμαστε στις ανθρώπινες προσπάθειές μας να ανταποκριθούμε στο κάλεσμα της Εκκλησίας. Κι όσα ειπώθηκαν απόψε συνιστούν τη μια συνισταμένη του όλου εγχειρήματος, την ανθρώπινη.

Κάτω από αυτό το πρίσμα αξιολογούμε και την εννιάχρονη προσφορά της Θεολογικής μας Σχολής, που ήλθε να καλύψει ένα πραγματικό κενό στη ζωή της Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Κύπρου. Ένα κενό που επέτεινε το αναίτιο και αδικαιολόγητο κλείσιμο της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης από τους Τούρκους, το κλείσιμο της Θεολογικής Σχολής του Σταυρού στα Ιεροσόλυμα και η εκκοσμίκευση των Θεολογικών Σχολών των Πανεπιστημίων της Ελλάδος.

Η προσφορά αυτή είναι ήδη αισθητή στην κοινωνία μας με τους αποφοίτους της Σχολής, κληρικούς και λαϊκούς, που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην Εκκλησία και σε άλλους τομείς της κοινωνίας, καθώς και από τις θεολογικές ζυμώσεις και συζητήσεις που παρατηρούνται με ομιλίες των καθηγητών και συνέδρια τα οποία διοργανώνει η Σχολή. Αξιόλογη ήταν φέτος και η προσφορά της Σχολής στη διοργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων για τους ιερείς μας, κάτι το οποίο θα συνεχιστεί και στην επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά.

Απονέμουμε τον δίκαιο έπαινο σε όσους εργάστηκαν φιλοτίμως για πραγμάτωση των υψηλών στόχων της Σχολής· τη διεύθυνση, τους καθηγητές, όλο το προσωπικό και τους φοιτητές της Σχολής και ευχόμαστε κάθε ευλογία από τον Θεό στην όλη προσπάθειά τους, στη ζωή και τα έργα τους.

Καθηκόντως αναφέρουμε και ευγνωμόνως μακαρίζουμε τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο τον Β΄ που συνέλαβε τα πιεστικά μηνύματα των καιρών και υλοποίησε τον στόχο αυτό, ο οποίος ήταν στόχος και του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου του Γ΄, τον οποίο ματαίωσε, όμως, η Τουρκική εισβολή και κατοχή.

Μια σύντομη ανάλυση των αναζητήσεων του σημερινού κόσμου και ένα φευγαλέο βλέμμα στην κοινωνία μας θα μας έδινε ξεκάθαρα να καταλάβουμε τί αναμένει σήμερα ο κόσμος, από την Εκκλησία και τους Θεολόγους της.

Στην εποχή μας η μηχανή κι ο θόρυβός της, κι ο μηχανοκινούμενος πολιτισμός, δημιουργούν νέες μορφές ζωής και εκδηλώσεων, εξ αιτίας των οποίων άνθρωπος

δοκιμάζεται «περί την πίστιν», αλλά και «περί την ηθικήν». Στους ταραγμένους και θυελλογενείς καιρούς που ζούμε, ο άνθρωπος, «το μέγα και πράγμα και όνομα, το της θειας φύσεως απεικόνισμα», βιάζεται και βασανίζεται από ένα πλήθος αντιανθρώπινων και υπανθρώπινων δομών και καταστάσεων. Εξαντλείται στα βιομηχανικά, ηλεκτρονικά και οικονομικά προγράμματα. Παραλογίζεται μπροστά στις τόσες ψευδοθεότητες, που εισέβαλαν στην «προηγμένη» κοινωνία. Τα ορθολογικά αποτελέσματα της επιστήμης τον πήραν στα άστρα, του ανακάλυψαν πολλά μυστικά της φύσης, δεν του κάλυψαν όμως το συνεχώς ευρυνόμενο πλέγμα των ανικανοποίητων, το χαίνον πνευματικό κενό. Αντίθετα μάλιστα. Του δέσμευσαν την ελευθερία, τον περιτείχισαν για να έχει μάτια αλλά να μη βλέπει, να έχει αυτιά αλλά να μην ακούει παρά μόνο όσα κρίνεται από άλλους, ότι είναι επιτρεπτό και σκόπιμο να ακούει.

Μπροστά στην πλημμύρα των πληροφοριών βρεθήκαμε από καιρού. Ζήσαμε και πολλά, άλλου είδους μειονεκτήματα των νέων τεχνολογιών. Η αντικατάσταση πολλών ειδών και θέσεων εργασίας από τους υπολογιστές και άλλα προηγμένα μέσα των εφαρμοσμένων επιστημών, έθεσε στην ανεργία πολλούς ανθρώπους. Η απλή εκτέλεση διαταγών στη λειτουργία των μηχανών έθεσε εκτός λειτουργίας και την κρίση μας. Ο καταγιγισμός της διαφήμισης εξουδετέρωσε και την ελευθερία της επιλογής μας. Μπροστά στην πρόκληση των πολλών χρηστικών προϊόντων, επήλθε και ανατροπή της κλίμακας των αξιών μέσα μας. Υπερεκτιμούμε ασήμαντα πράγματα και υποτιμούμε αξίες και ιδανικά.

Ως Εκκλησία και ως ποιμένες διερωτηθήκαμε πολλές φορές πόσο διευκολύνονται ή αν μπορούν οι άνθρωποι, που κατά εκατομμύρια σήμερα πλοηγούνται στο ηλεκτρονικό σύμπαν, να ανακαλύψουν τα θαυμάσια του Θεού μέσω του διαδικτύου. Μήπως ανάμεσα στους άλλους κινδύνους και πειρασμούς της αλόγιστης χρήσης του κυβερνοχώρου ελλοχεύει και ο κίνδυνος να αναζητούμε τον Θεό και να προσπαθούμε να τον συναντήσουμε στην οθόνη του υπολογιστή και σε μαθηματικές εκφράσεις και όχι στην Εκκλησία και στο πρόσωπο του συνανθρώπου μας;

Είναι φανερό πως όσο μεγαλύτερη και εξειδικευμένη δύναμη συσσωρεύεται στα χέρια του ανθρώπου, τόσο αυξάνει και η ευθύνη του για ορθή χρήση της, αλλά και ο κίνδυνος για τον ίδιο ως πρόσωπο, καθώς και για την ανθρωπότητα. Από την άλλη, όμως, δεν είναι δυνατό ούτε και πρόπον να τίθενται φραγμοί στην πρόοδο, την επιστημονική και τεχνολογική ανακάλυψη. Κάθε εξωτερική απαγόρευση θα πυροδοτήσει τον πειρασμό της παρακοής.

Κι ερχόμαστε στην πιο πρόσφατη προσπάθεια για δημιουργία «νοούντων υπολογιστικών συστημάτων» που να αναπαράγουν την ανθρώπινη ευφυΐα και

συμπεριφορά, στην πλυδιαφημιζόμενη «τεχνητή νοημοσύνη».

Σ' αυτό το περιβάλλον θα κληθούμε, και καλούμαστε ήδη, να εργαστούμε οι Θεολόγοι και οι ποιμένες της Εκκλησίας. Ποιος ο ρόλος μας, πώς θα δράσουμε στη νέα κατάσταση;

Στον άνθρωπο και τη θωράκισή του με αξίες θα πρέπει να στηριχτούμε. Η μηχανή, από μόνη της, δεν μπορεί να σκεφθεί. Μπορεί να δρα γρήγορα, όμως δεν αυτενεργεί. Ο άνθρωπος θα την τροφοδοτήσει και θα την προγραμματίσει με ιδέες και προτάσεις. Ο τρόπος εργασίας της θα εξαρτηθεί από την ανθρώπινη τροφοδοσία. Και υπάρχουν και θετικές και αρνητικές επιπτώσεις από τις εφαρμογές της. Η νέα τεχνική μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάλυση δεδομένων, τον προγραμματισμό ρομποτικών συστημάτων, την πρόβλεψη και τη διαχείριση κρίσεων. Μπορεί, όμως, να επιφέρει και καταστροφές. Είδαμε, ήδη, ότι μπορεί με τηλεκατευθυνόμενους πυραύλους να καταστρέψει πόλεις, να θανατώσει πλήθος ανθρώπων. Πίσω όμως κι από τις δύο περιπτώσεις υπάρχει ο ανθρώπινος προγραμματισμός. Εδώ έγκειται η ευθύνη μας.

Ο μεγάλος Χαλκηδόνος Μελίτων έλεγε, πολύ πριν ακόμα η τεχνική φτάσει στα σημερινά της επίπεδα, ότι ο άνθρωπος του Θεού αναγνωρίζει τον ηλεκτρονικό εγκέφαλο και υπολογιστή. Υπέρ αυτόν όμως θέτει την γλαύκα και υπέρ την γλαύκα την του Θεού Σοφίαν.

Ο νοήμων και θρησκευόμενος άνθρωπος ξέρει ότι οι διαπλανητικές του έρευνες, η σχεδόν θαυματουργική τελειοποίηση των ηλεκτρονικών υπολογιστών του, που έφτασαν στο σημείο να κρίνουν και να ελέγχουν τη λογική του και να προβλέπουν πέραν αυτής, δεν μπορούν να λύσουν τα προσωπικά του προβλήματα, να φτάσουν και να εισδύσουν στο μυστήριο της συνάντησής του με τον Θεό, να υπηρετήσουν τον απώτερο, τον τελικό προορισμό του.

Τα μέγιστα για τον άνθρωπο, η λύτρωση, η σωτηρία, εκτείνονται πέρα από τεχνητές νοημοσύνες και ευφυΐες.

Χρησιμοποιώντας ως εξωτερικό περίβλημα ό,τι προσφέρει η πρόοδος, η Επιστήμη και η Τεχνολογία, θα πρέπει να δώσουμε, όπως και ο Παύλος και οι Απόστολοι στην εποχή τους, το καθαρό μήνυμα του Χριστιανισμού και της Θεολογίας στον σύγχρονο κόσμο. Ταυτόχρονα σε δύο σημεία πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να εστιάσουμε ως Θεολόγοι και ως άνθρωποι της Εκκλησίας. Να δοθεί μέγιστη προσοχή στις τυχόν παρενέργειες ή εκτροπές της νέας καλπάζουσας Τεχνολογίας από τη μια, και από την άλλη να δώσουμε στον κόσμο όλο να καταλάβει ότι τα προσωπικά προβλήματα και η λύτρωση του ανθρώπου, δεν μπορούν να

επηρεασθούν ούτε και να εκφραστούν με οποιαδήποτε μορφή τεχνολογίας, ούτε και να κατανοηθούν έξω από τον εκκλησιαστικό περίβολο, μακριά από τη λειτουργική και μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας. Ακόμα και στην προνεωτερική και τη νεωτερική εποχή και όχι στη σημερινή μετανεωτερική, «ο λόγος ο του Σταυρού» έξω από την Εκκλησία γίνεται απλώς λογοτεχνία, ποίηση, θέατρο. Μέσα στην Εκκλησία παίρνει το πνευματικό του περιεχόμενο και γίνεται αποκάλυψη, αλήθεια, βίωμα, λύτρωση, η όντως Ζωή.

Σ' αυτόν, λοιπόν, τον κόσμο καλούμαστε να δράσουμε αγαπητοί θεολόγοι. Κατανοούμε όλες τις αναζητήσεις του ανθρώπου, γνωρίζουμε και όλα τα προηγμένα μέσα που διαθέτει, αλλά καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι: Το βαθύτερο ζητούμενο είναι και σήμερα η λύτρωση και ο Λυτρωτής. Μπορεί από πολλούς αυτή η θεώρηση μας να αντικρουσθεί ως «σκάνδαλον» ή «μωρία», όπως και στην εποχή του Απ. Παύλου. Συνιστά όμως τον μόνον δρόμο σωτηρίας. Και η παρέμβασή μας στον κόσμο και την εποχή μας καθίσταται αναγκαία.

Παρέλειψα τα απλούστερα και αυτονόητα. Ότι θα πρέπει να αντιταχθούμε και να προσπαθήσουμε να θεραπεύσουμε μια επιφανειακή θρησκευτικότητα που εκδηλώνεται από μερικούς, ακόμα και κληρικούς και μοναχούς και που καταργεί την πνευματική διάσταση της πίστης μας, την «εν πνεύματι και αληθεία» λατρεία μας και οδηγεί σε νεκρούς τύπους και εκζήτηση καθημερινών «θαυμάτων» στη ζωή μας. Είναι αυτή που εξέθρεψε και τα πρόσφατα σκάνδαλα που ταλανίζουν τους πιστούς και την Εκκλησία.

Εξαποστέλλοντάς σας απόψε στο «γεώργιον» του Κυρίου, αγαπητοί απόφοιτοι, ευχόμαστε κάθε συναντίληψη από τον Θεό. Η δική μας βοήθεια, της Ιεράς Συνόδου και της ποιμαίνουσας γενικά Εκκλησίας, είναι πάντοτε δεδομένη. Όποτε θέλετε μπορείτε να απευθυνθείτε κοντά μας. Κοινό είναι το έργο, κοινή και η προσπάθειά μας.

Ευχαριστώ και πάλιν όλους εκείνους που συνέβαλαν στην ομαλή λειτουργία της Σχολής: Διεύθυνση, Καθηγητές, υπόλοιπο προσωπικό και εκείνους που οικονομικά στήριξαν την όλη προσπάθεια.

Είθε η Παναγία και Ομοούσιος και Ζωαρχική Τριάς, η μία Θεότης και Βασιλεία, να ευλογεί το έργο της Σχολής και να μας αξιώσει πέραν τούτου και του άλλου μείζονος στόχου μας, που είναι η απελευθέρωση της τάλαινας πατρίδας μας, στόχου προς τον οποίο όλοι, με προεξάρχοντες τους Θεολόγους πρέπει να είμαστε στρατευμένοι.